

ЛЕТИЩЕ ВАРНА – ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И СТАТИСТИЧЕСКИ АНАЛИЗ

Методи Николов Николов
mnikolov94@abv.bg

**Висше Транспортно Училище „Тодор Каблешков”София, 1574, ул. „Гео Милев” 15
БЪЛГАРИЯ**

Ключови думи: въздушен транспорт, летище Варна

Резюме: България се отличава със стратегическо географско местоположение, тъй като може да бъде достигната от цяла Европа, Близкия Изток, част от Азия и Северна Африка в рамките на не повече от 3 часа летателно време. Летище Варна е едно от петте действащи летища за обществено ползване в Република България и е удобно разположено за изходящ трафик. В статията ще бъде представено летище Варна с основните му характеристики и историческо развитие. Ще бъдат представени статистически данни за трафика, опериращите авиокомпании и предоставяните услуги от летището.

ВЪВЕДЕНИЕ

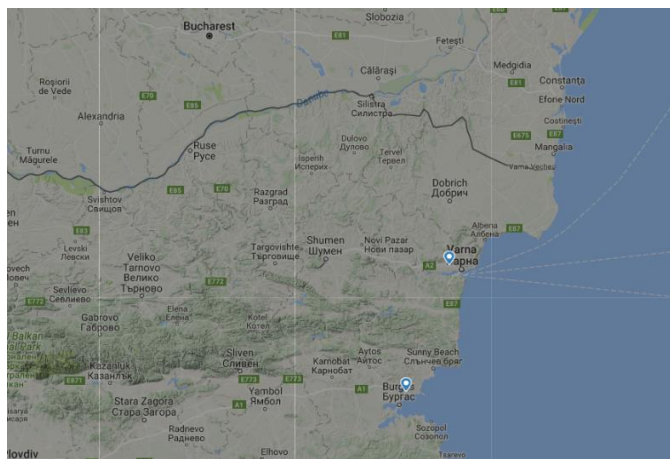
България се отличава със стратегическо географско местоположение, тъй като може да бъде достигната от цяла Европа, Близкия Изток, част от Азия и Северна Африка в рамките на не повече от 3 часа летателно време.

Летище Варна е едно от петте действащи летища за обществено ползване в Република България и е удобно разположено за изходящ трафик. Притежава следните характеристики:

- Тип летище: обществено;
- Собственик: Република България;
- Оператор: „Фрапорт Туин Стар Еърпорт Мениджмънт“ АД;
- Обслужва: гр. Варна;
- Местоположение: Варна, България;
- Надморска височина: 70м;
- Писта : 09/27;
- Дължина на пистата : 2517м.;
- Повърхност : Асфалтобетон;

Летище Варна предоставя достъп до (Фиг. 2):

- 900 000 жители на разстояние 40 минути чрез шофиране;
- 1 400 000 жители на разстояние 80 минути чрез шофиране;
- 3 000 000 жители на разстояние 120 минути чрез шофиране.

Фиг. 1

Източник: <https://www.flightradar24.com/data/airports/sof/routes>

Фиг. 2

Източник: <https://www.varna-airport.bg/>

ИЗЛОЖЕНИЕ

1. ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ

Международно летище Варна (IATA: VAR, ICAO: LBWN) се намира на северното черноморско крайбрежие, на 7,5 км от град Варна. От края на 2006 г., по силата на договор с българското правителство, Летище Варна е отдадено на концесия за срок от 35 г. на германо-българския консорциум „Фрапорт Туин Стар Еърпорт Мениджмънт“ АД.

Летището е разположено западно от центъра на града, на територията на 2 общини (Варна и Аксаково). Площта му е 2414 дка. Разполага с 5 пътеки за рулиране и 24 самолетни стоянки за машини. Най-големият тип самолет, който обслужва летището, е „Боинг 747“. Кацането по писта 09 (от запад) може да се осъществява в условията на намалена видимост по първа категория CAT I. Летище Варна работи денонощно. Полетите са предимно чартърни и международни.

2. ИСТОРИЧЕСКИ ПРЕГЛЕД

На 24 декември 1919 г. във Варна каца първият транспортен самолет, по линията София-Варна, носещ пощенски пратки. Тази линия просъществува само за един месец.

Едва през 1947 г. между Варна и София е открита постоянна въздушна линия.

През 1946 г. комисия търси място за изграждане на ново летище и през декември същата година е решено то да бъде построено край Аксаково.

На 9 май 1948 г. е открито новото летище на Варна и се извършва първият полет, превозващ официални гости от София.

През 1961 г. е завършена новата, вече бетонна писта, дълга 2500 метра и с дебелина 24 – 26 см. Към нея е изградена светлинна система, улесняваща нощните полети.

През 1967 г. са завършени разширението на стоянката за паркиране на самолети, изградени са 4 нови руложни пътеки.

На 25 септември 1972 г. е открита новата приемна сграда (терминал) на летището. Тя има три блока – „Административно-технически“, „Вътрешни линии“ и „Външни линии“, изграден е голям паркинг за автомобили.

Все по-големите самолети, които пристигат във Варна, както и заради повишеното движение водят до необходимостта за удебеляване на пистата през 1974 г.

На 7 юни 1978 г. летището посреща своя 10-милионен пътник.

От края на 2006 година, по силата на договор с българското правителство, летище Варна е отдадено на концесия за срок от 35 години на герmano-българския консорциум „Фрапорт Туин Стар Еърпорт Мениджмънт“ АД.

На 15 октомври 2011 г. летището е затворено за планов ремонт – поставяне на нова асфалтова настилка на пистата с дебелина 30 сантиметра, разширяване на полосата с 10 метра, нова маркировка, изграждане на нова дренажна система и на нова осветителна система. Ремонтът приключва през януари 2012 г., последван от изпитателни полети с калибровъчен самолет. Стойността на ремонта на полосата е 40 млн. лв.

На 9 ноември 2011 г. е подписан договор за строителство на нов терминал. Новият терминал е разположен на площ от около 20 000 m², което е около 3 пъти по-голяма площ за обслужване на пътниците от закрития Терминал 1.

От 27.08.2013 г. на летище Варна всички пътници се обслужват на Терминал 2. Общата стойност на инвестицията на концесионера на летището за терминала и свързаната с него инфраструктура е над 75 млн. лв. От същата дата Терминал 1 е затворен след 41 години работа. Терминал 2 разполага с 25 гишета за регистрация, обширни зони за пристигащи и заминаващи пътници, съвременни системи за обслужване на пътници и багаж, търговски зони и удобни открити пространства.

3. АВИОКОМПАНИИ ОПЕРИРАЩИ НА ЛЕТИЩЕ ВАРНА

Авиокомпаниите с целогодишни линии са 6 на брой и са представени в следващата таблица:

Таблица 1

Авиокомпания	Град-летище
 Austrian Airlines	Виена
 Bulgaria Air	София
 S7 AIRLINES	Москва „Домодедово“
 Turkish Airlines	Истанбул „Ататюрк“
 Wizz Air	Айнховен, Дортмунд, Ларнака, Лондон „Лутън“, Милано „Бергамо“, Мюнхен „Меминген“, София, Тел Авив
Ryanair	Брюксел „Шарлероа“

Авиокомпаниите с редовни летни линии са 19 на брой и са представени в Таблица 2.

Таблица 2

Авиокомпания	Град - Летище
 Aeroflot	Москва-Внуково, Санкт Петербург
 BH Air	Глазгоу, Лондон „Гетуик“, Манчестър, Цюрих
 Bulgaria Air	Москва „Шереметиево“, Санкт Петербург, Тел

	Авив
 easyJet	Лондон „Гетуик“, Берлин „Шьонефелд“
 Edelweiss Air	Цюрих
 Eurowings	Дюселдорф
 Finnair	Хелзинки
 Germania	Бремен, Мюнстер, Росток, Фридрихафен
 Germania Flug	Цюрих
 Germanwings	Кьолн/Бон (започва от 18 юли)
 Israir	Тел Авив
 Luxair	Люксембург
 Norwegian Air Shuttle	Копенхаген, Осло
 SmartWings	Бърно, Острава, Прага
 SunExpress Deutschland	Виена, Дюселдорф, Кьолн/Бон, Лайпциг, Мюнхен, Нюрнберг, Франкфурт, Хамбург, ХанOVER, Щутгарт
 Taban Air	Техеран
 Thomas Cook Airlines	Манчестър, Нюкасъл
 TUifly Belgium	Брюксел, Остенде/Брюге
 Ural Airlines	Екатеринбург

Авиокомпаниите с чартърни линии са 32 на брой и са представени в Таблица 3.

Таблица 3

Авиокомпания	Град-Летище
 Air VIA	Берлин „Тегел“, Берлин „Шьонефелд“, Дрезден, Дюселдорф, Erfurt/Ваймар, Лайпциг, Нюрнберг, Франкфурт, ХанOVER, Хамбург, Щутгарт
 Azur Air	Москва „Домодедово“, Санкт Петербург
 Belavia	Минск
 BH Air	Кувейт
 BRA	Билун, Оденсе, Олбор
 Bravo Airways	Киев „Жулиани“
 Bulgaria Air	Бейрут, Берлин „Тегел“, Виена, Ереван, Кувейт, Тел Авив, Техеран, Хамбург
 Bulgarian Air Charter	Бейрут, Берлин „Тегел“, Берлин „Шьонефелд“, Братислава, Варшава Шопен, Вроцлав, Виена, Дюселдорф, Ереван, Катовице, Кошице, Кьолн/Бон, Лайпциг, Мюнстер, Мюнхен, Нюрнберг, Тел Авив, Франкфурт, Щутгарт
 Condor	Мюнхен
 Enter Air	Варшава, Вроцлав, Гднск, Катовице, Краков, Познан
 Germania	Дюселдорф, Франкфурт
 Germanianwings	Берлин „Тегел“, Щутгарт
 Iran Aseman Airlines	Техеран
 Lufthansa	Мюнхен
 Mahan Air	Техеран
 Meraj Airlines	Техеран
 NordStar	Москва „Домодедово“, Санкт Петербург
 Nordwind Airlines	Москва „Шереметиево“
 Primera Air	Билун, Копенхаген

 Qeshm Airlines	Техеран
 Royal Flight	Москва „Шереметиево“
 SAS	Олбор, Билун, Копенхаген
 Small Planet Airlines	Вилнюс
 Small Planet Airlines Poland	Варшава, Гданск, Катовице, Познан
 SmartLynx Airlines	Рига
 SmartLynx Airlines Estonia	Талин
 Thomas Cook Airlines Scandinavia	Будьо, Гьотеборг, Копенхаген, Осло, Ставангер, Стокхолм „Арланда“, Тронхайм, Хелзинки
 Transavia France	Париж „Орли“
 Travel Service	Лол, Прага
 Travel Service Poland	Варшава, Катовице, Познан
 TUI Airlines Netherlands	Амстердам (започва от 25 май)
 Yamal Airlines	Москва „Домодедово“

4. ТРАФИК НА ЛЕТИЩЕ ВАРНА

Летището осъществява връзка до повече от 100 направления в над 35 държави.

В Топ 20 дестинации за летище Варна през 2016 са Москва, София, Лондон, Тел Авив, Дюселдорф, Истанбул, Виена, Франкфурт, Санкт Петербург, Лайпциг, ХанOVER, Катовице, Варшава, Кьолн, Щутгарт, Техеран.

Действието му е с подчертан сезонен характер, свързан с обслужването на туристи през летния сезон. Летните чартърни програми започват в средата на март и приключват в края на октомври, като максимумът е през юли и август.

Данни за превозените пътници по вътрешни и международни линии и съответното изменение са представени в таблица 4

Таблица 4

Година	Вътрешни пътници	Промяна	Международни пътници	Промяна	Общо	Промяна
1998	35,208		238,470		273,678	
1999	57,955	▲64.6%	453,864	▲90.3%	511,819	▲87%
2000	67,508	▲16.5%	624,181	▲37.5%	691,689	▲35.1%
2001	48,121	▼28.7%	884,428	▲41.7%	932,549	▲34.8%
2002	45,457	▼5.5%	1,045,252	▲12.1%	1,090,709	▲16.9%
2003	41,583	▼8.5%	1,144,766	▲9.5%	1,186,349	▲8.8%
2004	47,575	▲14.4%	1,271,552	▲11.1%	1,319,127	▲11.2%
2005	49,705	▲4.5%	1,496,175	▲17.7%	1,546,925	▲17.3%
2006	54,243	▲9.1%	1,468,415	▼1.8%	1,522,658	▼1.6%
2007	79,058	▲45.7%	1,399,035	▼4.7%	1,478,093	▼2.9%
2008	119,459	▲51.1%	1,313,244	▼6.1%	1,432,703	▼3.1%
2009	155,734	▲30.4%	1,050,801	▼20%	1,206,535	▼15.8%
2010	154,974	▼0.5%	1,043,982	▼0.6%	1,198,956	▼0.6%
2011	117,431	▼24.2%	1,046,453	▲0.2%	1,163,884	▼2.9%
2012	126,952	▲8.1%	1,084,244	▲3.6%	1,211,196	▲4.1%
2013	130,668	▲2.9%	1,173,011	▲8.1%	1,303,679	▲7.6%
2014	126,991	▼2.8%	1,246,095	▲6.2%	1,387,494	▲5.2%
2015	125,860	▼0.9%	1,272,834	▲2.2%	1,398,694	▲0.8%
2016	134,538	▲6.9%	1,536,594	▲20.7%	1,689,595	▲20.8%

- **ПРЕВОЗЕНИ ПЪТНИЦИ**

Фиг. 3

Източник: <https://www.caa.bg/>

Фиг. 4

Източник: <https://www.caa.bg/>

- **ПРЕВОЗЕНИ ТОВАРИ**

Фиг. 5

Източник: <https://www.caa.bg/>

5. ПРЕДОСТАВЯНИ УСЛУГИ ЛЕТИЩЕ ВАРНА

- Пътнически услуги:

Основен фокус е постигането на удовлетворение у авиационните компании и техните клиенти. Затова е създадена услуга за обслужване на пътниците, която е персонализирана и съобразена с клиентите в най-голяма възможна степен - от грижата за пътниците, до качването на борда и графика на полетите.

За да се отговори на нуждите на пътниците, Фрапорт ТСЕМ се предлага:

- Нови пътнически терминали с просторни зони за пътниците и модерно оборудване;
- Автоматизирана система за регистрация на пътници и обработка на багажи;
- Професионални услуги за пътници с увреждания;
- Изцяло нова програма (We Care) за обгрижване на пътниците и гарантиране на приятно изживяване от тяхна страна;
- Удобна ВИП зона;
- Безмитни магазини с широка гама маркови продукти;
- Аутлети за храни и напитки, както и открити тераси;
- Wi Fi;
- Пунктове за обмен на валута.

- Перонно обслужване:

Ключовите експертни умения при наземното обслужване включват бързото и ефективно обслужване на самолетите. Комплексна верига за доставки и обслужване, както и квалифицирани специалисти, разполагащи с разнообразно специално оборудване и системи, осигурява високо ниво на ефективност, надеждност и прецизност.

- Управление на товарите, Коммуникациите и обезпечаване на полети:

В зоната за Въздушен контрол, Фрапорт полага грижа за безопасна и ефективна дейност в зоните за рулиране, както и да отговаря на нуждите на клиентите си. Управлението на рулирането на самолетите се извършва в тясно сътрудничество с ДП Ръководство на въздушното движение.

- Карго и пощенски услуги:

Специализирани съоръжения и офиси на двете летища предлагат надеждни услуги за обработка на карго при конкурентни цени и целогодишно гарантиране на навременните доставки. Клиентите, предоставящи карго услуги, могат да се възползват от широка гама иновативни, специфични за клиентите ни логистични решения и високо ниво на качеството на услугите, налични 24 часа в денонощието. Силно мотивиран екип и съвременен оборудване за обработка на каргото осигуряват безопасна, надеждна и бърза обработка на товарите.

- Услуги по поддръжка:

Фрапорт Туин Стар Еърпорт Мениджмънт АД не само предлага класически услуги като планиране, дизайн, експлоатация, търговия на дребно и управление на територията на летищата, но също така има опит и в организацията на обучения в подкрепа на високата квалификация на специалистите.

- Сигурност:

Сигурността и безопасността на служителите, посетителите и пътниците на летищата във Варна и Бургас са най-голям приоритет. В съответствие с националното законодателство и Европейските нормативи, Фрапорт Туин Стар Еърпорт Мениджмънт АД разполага с цялостна система от процедури и мерки за избягване и предотвратяване на опасности и за гарантиране на бързото възстановяване на дейността след инциденти.

- Зареждане с гориво на самолети:

Презареждането на самолети се осигурява в сътрудничество с големи компании от петролния бизнес, като се предоставя висококачествено гориво.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Нарастването на броя пътници на летище Варна, което се забелязва се дължи главно на туристическата индустрия. Немските и британски пътници бележат постоянен, но въпреки това Германия все още представлява основен пазар, най-големият дял на отделна страна. Руските пътници и вътрешния пазар бележат постоянен растеж. Броят на обслужените пътници като цяло на летище Варна намалява.

През последните години обемът на товарите на летище Варна не очертава трайна тенденция. В региона на гр. Варна няма подходящо производство, което да се нуждае от задграничен въздушен транспорт. Почти 100% от товарите се превозват с редовните линии от/до летище Варна.

ЛИТЕРАТУРА

[1] <https://www.varna-airport.bg/>

[2] <https://www.caa.bg/>

VARNA AIRPORT – HISTORICAL DEVELOPMENT AND STATISTICAL ANALYSIS

Metodi Nikolov Nikolov

mnikolov94@abv.bg

Todor Kableshkov University of Transport

Sofia, 1574, “Geo Milev”15

BULGARIA

Key words: Air transport , Varna Airport

Abstract: Bulgaria is distinguished by it’s strategic geographic location, since it can be reached from Europe, the Middle East , parts of Asia and North Africa in no more than 3 hours by air. Varna Airport is one of the five active commercial airports in Bulgaria and is well suited for outbound traffic. This article will present statistical data for the traffic, operating airlines and the services that Varna airport provides.